

САДРЖАЈ

УВОД

1. Елиминација метафизике

У чему је сврха и метод филозофије? Одбацивање метафизичке тезе да нам филозофија пружа знање о трансценденталној реалности. И Кант је одбацивао метафизику у том смислу, али док он њу оптужује да игноришу границе људског разума, ми је оптужујемо да не поштује правила која регулишу смисаону употребу језика. Усвајање проверљивости као критеријума за тестирање смисаоности наводних тврђења о чињеницама. Разлика између коначне и делимичне проверљивости. Нема исказа који могу бити коначно проверљиви, или коначно одбачени. Јер да би тврђење о чињеници било истинско, нека могућа посматрања морају бити релевантна за његову истинитост, или неистинитост. Примери врста исказа, уобичајених за филозофе, које наш критеријуму уклања. Метафизичке реченице дефинисане тако да не изражавају ни таутологије, ни емпиријске хипотезе. Лингвистичке забуне као главни извор метафизике. Метафизика и поезија.

2. Функција филозофије

Филозофија није потрага за првим принципима. Јаловост Декартовог поступка. Функција филозофије је у целости критичка. Али то не значи да може она да пружи априорну оправданост научних, или здраворазумских претпоставки. Нема истинског проблема индукције, како се он уобичајено схвата. Филозофирање је активност анализе. Већина оних који се обично сматрају великим филозофима, били су филозофи у нашем смислу, пре но метафизичари. Лок, Беркли, Хјум као аналитичари. Ми усвојамо Берклијев феноменализам без његовог теизма. И прихватимо Хјумово схватање узрочности. Филозофија у нашем смислу је потпуно независна од метафизике. Ми се не залажемо за било коју доктрину атомизма. Филозоф, као аналитичар, не бави се физичким својствима ствари, већ само начином на који се говори о њима. Лингвистички ставови прерушени у терминологији чињеница. Филозофија довршава у дефиницијама.

3. Природа филозофске анализе

Филозофија не пружа *експлицитне* дефиниције, попут оних у речницима, већ дефиниције у *употреби*. Објашњење ове разлике. Раселова 'теорија дескрипције' као пример филозофске анализе. Дефиниција једног двосмисленог симбола. Дефиниција логичке конструкције. Материјалне ствари су логичке конструкције почев од чулних садржаја. Дефинисањем појма материјалне ствари у терминима чулних садржаја, ми решавамо тзв. проблем опажања. Решење овог проблема као даљи пример филозофске анализе. Корист од такве анализе. Опасност кад се каже да се филозофија бави значењем. Ставови филозофије нису емпиријски ставови о начину на који људи уобичајено користе речи. Они се односе на логичке последице језичких конвенција. Одбацивање гледишта да 'сваки језик има структуру о којој се у *самом језику* не може ништа рећи'.

4. *A priori*

Као емпиричари, морамо порећи то да за било који општи став у вези с чињеницама из искуства можемо поуздано да знамо да важи. Како треба поступати с ставовима формалне логике и математике? Одбацивање Миловог гледишта да су ти ставови индуктивне генерализације. Они су нужно истинити, јер су аналитички. Кантове дефиниције аналитичких и синтетичких судова. Побољшање Кантових дефиниција. Аналитички ставови су таутолошки; они не казују ништа о било којој чињеници. Али омогућавају ново знање, утолико што износе на светлост дана последице наше језичке праксе. Логика не описује 'законе мишљења'. Нити геометрија својства физичког простора. Наше објашњење истина *a priori* подрива Кантов трансценденталан систем. Ако су оне таутолошке, како су онда могућа у математици и логици проналажења и открића?

5. *Истина и вероватноћа*

Шта је истина? Дефиниција става. Речи 'истинит' и 'лажан' у реченици функционишу као знаци за потврђивање и порицање. 'Проблем истине' сведен на питање: Како се ставови проверавају? Критеријум ваљаности емпиријских ставова није чисто формалан. Ниједан емпиријски став није поуздан, чак ни они који се односе на непосредно искуство. Посматрање потврђује или оповргава не само појединачну хипотезу, већ и систем хипотеза. 'Чињенице из искуства' не могу да нас присиле да напустимо неку хипотезу. Опасност од погрешног узимања синтетичких као аналитичких ставова. Хипотезе као правила која регулишу очекивање будућег искуства. Дефиниција рационалности. Дефиниција вероватноће у терминима рационалности. Ставови који се односе на прошлост.

6. *Критика етике и теологије*

Како емпиричар мора да поступа са вредносним тврђењима? Разлика између различитих врста етичког истраживања. Утилитаризам и субјективистичке теорије етике су сагласне с емпиризмом. Али неприхватљиве у другом погледу. Разлика између нормативних и дескриптивних етичких симбола. Одбацивање утилитаризма. Вредносни искази нису научни, већ 'емотивни'. Стога нису они ни истинити ни лажни. Они су делимично изрази осећања, а делимично заповести. Разлика између израза и исказа о осећању. Приговор да то гледиште чини немогућим расправу о питањима о вредности. Заправо, ми се никада не споримо око вредносних, већ увек око чињеничних питања. Етика као грана сазнања у оквиру друштвених наука. Исто важи и за естетику. Немогућност доказа постојања трансцендентног бога. Или чак да је оно вероватно. Постојање трансцендентног бога је метафизички исказ, па стога и није језички смисаон. Кад то кажемо, то нас не чини атеистима или агностичарима у уобичајеном смислу те речи. Веревање да људи имају бесмртне душе је такође метафизичко. Нема логичке основе за сукоб између религије и науке. Наша гледишта подржана тврђењима самих теиста. Побивање аргумента на основу религијског искуства.

7. *Ја и заједнички свет*

Основе знања. Чулни садржаји радије као делови, но као предмети чулног искуства. Чулни садржаји ни ментални, ни физички. Разлика између менталног и

физичког важи само за логичке конструкције. Постојање епистемолошких и узрочних веза између умова и материјалних ствари не подаје се никаквом *a priori* приговору. Анализа *ја* у терминима чулног искуства. Чулно искуство не може да припада чулној историји више од једног *ја*. Именички его је фиктиван метафизички ентитет. Хјумова дефиниција *ја*. То да емпиријско *ја* надживљује распад тела јесте став противуречан у себи. Да ли наш феноменализам укључује солипсизам? Наше знање других људи. Како је могуће међусобно разумевање?

8. Решења чувених филозофских проблема

Природа филозофије не гарантује постојање супротстављених филозофских 'партија'. Сукоб између рационалиста и емпиричара. Наш логички емпиризам треба разликовати од позитивизма. Ми одбацујемо Хјумове психолошке, за разлику од његових логичких доктрина. Реализам и идеализам. Рећи да ствар постоји не значи да се она тренутно опажа. Ствари као сталне могућности осета. Оно што је опажено није нужно ментално. Оно што постоји није нужно мисливо. Нити да оно што је мишљено мора да постоји. Емпиријска основа за претпоставку да ствари могу да постоје, а да нису опажане. Монизам и плурализам. Монистички солипсизам да су све особине ствари конститутивне за њену природу. То илуструје опасност изражавања лингвистичких ставова терминологијом чињеница. Каузалност није логичка релација. Емпиријско сведочанство против монистичког гледишта да је сваки догађај узрочно повезан са сваким другим. Јединство науке. Филозофија као логика науке.